Trollhättans Stad

Kommunstyrelsen

YTTRANDE

Handläggare	Agnes Falck	Regeringskansliet
Direkttelefon	+46722042587	
E-post	agnes.falck@trollhattan.se	
Datum	2026-09-29	
Diarienummer	KS 2026/761	

Yttrande över remiss av promemorian Energiplanering i kommuner och regioner och en mer energieffektiv offentlig sektor

Trollhättans stad har fått en skrivelse från Klimat- och näringsdepartementet, daterad 2026-07-02 (externt diarienummer KN2026/01494). I skrivelsen uppmanas Trollhättans stad att lämna synpunkter på promemorian senast den 26 oktober 2026. I promemorian föreslås nya regler om energiplanering. Det föreslås också att man ska ta hänsyn till energieffektivitet vid upphandlingar av vissa varor och tjänster samt vid köp och hyra av byggnader och lokaler. I remissen ber regeringen om synpunkter på förslagen och underlaget i promemorian.

Trollhättans stad tackar för möjligheten att uttala sig. Vi har tagit fram yttrandet nedan tillsammans med kommunens helägda bolag.

Generella synpunkter

Trollhättans stad välkomnar att lag (1977:439) om kommunal energiplanering ersätts av nyare lagstiftning. Energi- och effektfrågor är viktiga för kommunernas samhällsplanering. De är också viktiga för näringslivsutveckling, klimatarbete och en trygg energiförsörjning. Därför är det bra att alla kommuner och regioner arbetar aktivt med energiplanering. Energisystemet begränsas inte av kommungränser. Vi tycker också det är bra att försörjningen av värme och kyla ges en tydligare och mer framträdande roll i energiplaneringen.

Det är tydligt att det nya regelverket kommer att innebära mer arbete för kommunerna än tidigare. Samtidigt är det svårt att bedöma hur mycket mer arbete det blir. Det beror på att flera begrepp ännu inte är definierade och att flera delar av förslaget kräver kompletterande föreskrifter, vägledningar och förtydliganden. För att reglerna ska kunna tillämpas på samma sätt, och för att minska administrationen, är det viktigt att stödet finns på plats i god tid innan reglerna börjar gälla.

Förslag till lag om energiplanering i kommuner och regioner

Ord och uttryck

2 §, punkt 2 *”offentliga organ: kommuner, regioner och enheter som direkt finansieras och administreras av en kommun eller region men som inte är av industriell eller kommersiell karaktär”*

Det behöver bli tydligt vilka verksamheter som ingår i definitionen ”offentliga organ”. Den myndighet som får ansvar för föreskrifter och vägledning bör ta fram en vägledning. Vägledningen bör innehålla en lista över vilka verksamheter som omfattas. Det bör särskilt förtydligas om verksamheter som finansieras genom taxor, såsom vatten-, avlopps- och avfallsverksamhet, omfattas. I en kommun med flera förvaltningar och hel- eller samägda verksamheter i bolagsform gör det stor skillnad och det finns risk för olika juridiska tolkningar. Kommuner behöver behandlas lika, oavsett hur de har organiserat sina verksamheter, till exempel inom fastighetsförvaltning eller avfallshantering.

Energiplanering i kommuner

4 § *”I varje kommun ska det finnas en aktuell energiplan för tillförsel, distribution, lagring och användning av energi i kommunen.”*

Formuleringen kan tolkas som att energiplanen ska vara en samlad plan för hur energisystemets olika delar ska utvecklas i hela kommunen. Kommuner kan dock inte styra över alla delar av tillförseln, distributionen, lagringen och användningen av energi.

Samtidigt står det i promemorian att energiplanens främsta uppgift är att beskriva lokala behov och förutsättningar. Energiplanen ska också peka ut en strategisk inriktning och åtgärder. Den ska dessutom vara ett underlag för bland annat fysisk planering och nätutvecklingsplaner. Det betyder att energiplanen framför allt är ett strategiskt underlag för planering och samordning, och inte en detaljerad plan för hur energisystemets olika delar ska utvecklas.

Trollhättans stad föreslår därför att bestämmelsen ändras till följande:

"I varje kommun ska det finnas en aktuell energiplan som beskriver de lokala förutsättningarna och strategiska målsättningar för tillförsel, distribution, lagring och användning av energi i kommunen."

Den formuleringen speglar bättre kommunens ansvar och rådighet samt energiplanens funktion som strategiskt planeringsunderlag.

Det behöver bli tydligt hur energiplanen hänger ihop med översiktsplan, planprogram och detaljplaner. Det behöver också bli tydligt vilken rättslig och praktisk betydelse energiplanen ska ha i planerings- och lokaliseringsbeslut. Promemorian säger att energiplanen ska vara ett viktigt underlag för fysisk planering. Men det är oklart hur man ska göra avvägningar när energiplanen pekar i en annan riktning än andra kommunala planer eller allmänna intressen.

Planering av åtgärder för en effektiv energianvändning

7 § *”Kommuner och regioner ska i en långsiktig plan redovisa*
1. de åtgärder för en effektiv energianvändning som kommunen eller regionen planerar att vidta i sin verksamhet,
2. de åtgärder som kommunen eller regionen planerar att vidta för att mildra konsekvenserna av åtgärderna som planeras enligt 1…..”

Det behöver bli tydligt vad som ingår i ”sin verksamhet”.

Enligt promemorian ska energiplanen beslutas av kommunfullmäktige. Samtidigt framgår av promemorian att åtgärderna enligt 7 § kan redovisas i andra långsiktiga planer. Trollhättans stad ser en risk att reglerna ändå kan tolkas som att åtgärderna ska ingå i energiplanen. Det kan då bli så att kommunfullmäktige behöver besluta om detaljerade åtgärder och handlingsplaner. I Trollhättans stads styrmodell beslutar kommunfullmäktige om planer och strategier med inriktningar och mål. Konkreta åtgärder hanteras inom budget- och verksamhetsplanering. Trollhättans stad bedömer att åtgärderna behöver kunna anpassas och revideras löpande. Om åtgärderna måste ingå i energiplanen finns risk för en onödigt tung och mindre flexibel beslutsprocess. Det behöver bli tydligt att åtgärder enligt 7 § inte behöver redovisas i energiplanen och att varje kommun ska få avgöra i vilket dokument åtgärderna redovisas.

Det finns risk för dubbelarbete i kommunala bolag som omfattas av lagen om energikartläggning i stora bolag. Den lagen är på väg att ersättas av en lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag. Dessutom omfattas vårt kommunala energibolag av förslag till ändring i fjärrvärmelagen. Det innebär att bolaget kan behöva ta fram en plan för att göra fjärrvärmesystemet effektivt. Samtidigt omfattas kommunen som helhet av kravet på att ta fram värme- och kylaplaner enligt promemorian.

Nya rapporteringskrav bör så långt som möjligt utformas så att de bygger på uppgifter som redan rapporteras till myndigheter eller genom etablerade branschgemensamma rapporteringssystem, för att undvika dubbelrapportering och onödig administrativ belastning.

Planering av åtgärder för en effektiv energianvändning

7 § *”Kommuner och regioner ska i en långsiktig plan redovisa*
…
3. i vilken utsträckning det är möjligt att använda avtal om energiprestanda eller andra motsvarande energitjänster vid renovering av byggnader som…”

Begreppet ”renovering” behöver definieras så att reglerna tolkas och tillämpas lika av alla.

Principen om energieffektivitet först

9-10 §§ lagen om energiplanering i kommuner och regioner samt 11 § förordningen

Av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (EED) framgår att principen om energieffektivitet först ska tas hänsyn till i relevanta beslut om planering, policy och investeringar. Trollhättans stad anser att det blir otydligt hur detta krav avses tillämpas på planer som kommunen måste ta fram enligt lag, till exempel energiplan, översiktsplan och vattentjänstplan, enligt det föreslagna regelverket. Det är också oklart hur tröskelvärdena ska tillämpas på planeringsprocesser som normalt saknar ett tydligt ekonomiskt värde. Trollhättans stad anser att direktivets intention för principen om energieffektivitet först delvis gått förlorad. Trollhättans stad föreslår att lagförslaget justeras så att relevanta beslut om planering, policy och investeringar omfattas, även om de inte har tydligt mätbara ekonomiska värden.

Kontakter med berörda aktörer och allmänhetens deltagande

12 § *”Om det främjar de syften som avses i 3 § ska en kommun som en del av energiplaneringen ha kontakter med*
– andra kommuner,
– regioner,
– statliga myndigheter,
– de som i yrkesmässig verksamhet använder eller planerar att använda en stor mängd energi eller effekt, och

– de som i yrkesmässig verksamhet producerar, distribuerar eller lagrar el, värme, kyla eller bränslen.”

Formuleringen "ha kontakter med" är otydlig och ger begränsad vägledning om vad som förväntas av kommunen.

När det gäller yrkesmässiga verksamheter som använder, producerar, distribuerar eller lagrar energi bör det bli tydligt om bestämmelsen gäller verksamheter inom den egna kommunen, eller även aktörer utanför kommunens geografiska område. Ett sådant förtydligande skulle göra bestämmelsen lättare att tillämpa och bidra till en mer enhetlig hantering mellan kommuner.

Uppgiftsskyldighet

15 § ”*Den som i yrkesmässig verksamhet använder eller planerar att använda en stor mängd energi eller effekt, eller som i yrkesmässig verksamhet producerar, distribuerar eller lagrar el, värme, kyla eller bränslen, ska på begäran av en kommun lämna de uppgifter som behövs för energiplanering enligt denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.”*

Begreppen ”yrkesmässig verksamhet” och ”en stor mängd energi eller effekt” behöver definieras, så att reglerna kan tolkas och tillämpas på samma sätt av alla.

Det är tveksamt om den mest effektiva lösningen är en reglering där varje kommun själv ska begära in uppgifter från ett stort antal aktörer. Trollhättans stad efterfrågar en tydligare ansvarsfördelning mellan kommuner, regioner, nätägare och staten för analyser och planering av framtida energi- och effektbehov. Flera av de underlag som energiplaneringen ska bygga på kräver kunskap och information som gäller både kommunal och regional nivå. En tydligare ansvarsfördelning skulle minska risken för dubbelarbete, bidra till mer enhetliga analyser och skapa bättre förutsättningar för en samordnad energiplanering.

Regionerna kan få ett tydligare uppdrag att ta fram planeringsunderlag för kommunerna. Det kan ge mer enhetliga underlag. Det kan också stärka samordningen mellan kommunal och regional energiplanering och minska arbetsbördan för mindre kommuner med begränsade resurser.

Statistikmyndigheten sammanställer i dag viss historisk energistatistik för kommuner och regioner. Statistiken är dock ofta svår att använda i kommunernas energiplanering, eftersom delar av underlaget omfattas av sekretess. Kommunerna behöver få tillgång till de uppgifter som krävs för att de ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt energiplaneringslagen. Det behövs

också sammanställd information om effektanvändning och om framtida energi- och effektbehov. I dag finns inte den informationen samlad på ett ställe.

Sidan 9 ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna,
”Denna lag träder i kraft den 1 januari 2028 i fråga om 5 och 7 §§ och i övrigt den 1 mars 2027.”

Trollhättans stad bedömer att den föreslagna tidplanen är alltför snäv. Att ta fram eller revidera en energiplan i enlighet med de nya kraven är ett omfattande arbete som kräver insamling och analys av underlag samt samverkan med flertalet aktörer. Därutöver behöver kommunerna invänta föreskrifter och vägledning. Trollhättans stad föreslår att kommunerna får hela kommande mandatperiod att färdigställa och rapportera energiplanen. Alltså att lagen träder i kraft 1 oktober 2030 i fråga om 5 och 7 §§.

Förslag till förordning om energiplanering i kommuner, regioner och statliga förvaltningsmyndigheter

Kommuners energiplaner

4 § *”En energiplan som tas fram av en kommun enligt lagen (2026:000) om energiplanering i kommuner och regioner ska åtminstone innehålla*
…
2. en analys av vilken påverkan de verksamheter som omfattas av planen har på miljö, hälsa och hushållningen med mark, vatten och andra resurser
…
4. en redovisning av de åtgärder för en effektivare energianvändning som kommunen planerar att vidta i sin verksamhet och en beräkning av vilken energibesparing åtgärderna kan ge.”

Trollhättans stad efterfrågar ett förtydligande av analyskravet i punkt 2, där det står att energiplanen ska innehålla ”en analys av vilken påverkan de verksamheter som omfattas av planen har på miljö, hälsa och hushållningen med mark, vatten och andra resurser”. Det framgår inte av författningstexten hur bestämmelsen ska tillämpas. Det är exempelvis oklart om analyskravet bara gäller för kommunens egen verksamhet, eller för alla verksamheter på något vis omfattas av energiplanen. Energiplanen omfattar ett stort antal verksamheter och aktörer inom kommunens geografiska område. Det finns därför en risk att analysen blir mycket omfattande. Ett förtydligande skulle bidra till en mer enhetlig tillämpning av regelverket och göra det lättare för kommunerna att avgränsa analysen.

Det behöver bli tydligt hur den förväntade energibesparingen ska beräknas och redovisas, så att reglerna kan tillämpas på samma sätt av alla.

Som vi skriver under rubriken ”Uppgiftsskyldighet” anser Trollhättans stad att regionerna kan få ett tydligare uppdrag att samordna arbetet med de kartläggningar och analyser som avses i 4 §. Energisystemet fungerar och utvecklas till stor del regionalt, samtidigt som planeringsunderlaget behöver vara användbart på kommunal nivå. Ett regionalt samordningsansvar kan ge mer enhetliga analyser och bättre användning av resurser. Det kan också ge ett starkare kunskapsunderlag för kommunernas energiplanering, särskilt i mindre kommuner med begränsade resurser.

Ordet ”åtminstone” skulle kunna bytas mot ”minst”.

Förslag till förordning om den offentliga sektorns inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader

11 § *” När en upphandlande myndighet eller enhet köper däck som omfattas av EU:s däckmärkningsförordning, ska myndigheten köpa däck som uppfyller kriterierna för den högsta klassificeringen för drivmedelseffektivitet enligt bilaga I till den förordningen. Detta gäller inte om myndigheten av säkerhetsskäl eller med hänsyn till folkhälsan väljer att köpa däck med högsta klassificering för väggrepp på vått underlag eller externt däck- och vägbanebuller.”*

Eftersom hänvisning till trafiksäkerhet eller folkhälsa i praktiken ofta kan motivera val av andra däck än de mest energieffektiva, är det oklart vilken praktisk betydelse som bestämmelsen kommer att få.

Köp av byggnader eller byggentreprenader och hyra av byggnader eller lokaler

14 § *”När en upphandlande myndighet eller enhet köper en byggnad eller en byggentreprenad som avser uppförande av en byggnad eller ingår ett hyresavtal för en byggnad eller en lokal, ska byggnaden uppfylla minst de energieffektivitetskrav som anges i 3 kap. 14 § första stycket 1 plan- och byggförordningen (2011:338) och föreskrifter som har meddelats i anslutning till den paragrafen.*
Kravet gäller inte om syftet med köpet är att
a) totalrenovera eller riva byggnaden,
b) sälja byggnaden vidare utan att använda den för eget syfte, eller
c) bevara byggnaden som en byggnad med officiellt skydd som del av

en utvald miljö, eller på grund av dess särskilda arkitektoniska eller historiska värde.

Det behöver bli tydligt om bestämmelsen gäller när kommuner köper fastigheter inom ramen för sin mark- och exploateringsverksamhet. Kommuner köper ibland fastigheter med befintliga byggnader där den framtida användning inte är fastställd vid köptillfället. Det behöver också bli tydligare hur undantagen för rivning och totalrenovering ska gälla i sådana situationer.

Allmänna synpunkter om förslag till nya krav inom inköp och upphandling

Trollhättans stad ser behov av tydligare vägledning om de nya krav som föreslås inom upphandlingsområdet. För att underlätta en enhetlig och rättssäker tillämpning bör berörda myndigheter få i uppdrag att ta fram praktiskt stöd och vägledning om kraven på energieffektivitet vid upphandling av varor, tjänster och byggnader. Stödet behöver också handla om hur principen om energieffektivitet först ska tillämpas.

Det finns även behov av förtydliganden kring bestämmelsen om avtal om energiprestanda. Det behöver särskilt bli tydligt vad som menas med tjänster med betydande energianvändning, eftersom det inte tydligt framgår av lagtexten vilka typer av tjänster som omfattas eller hur bedömningen ska göras. Tydligare vägledning skulle minska den administrativa bördan och bidra till en mer enhetlig tillämpning mellan upphandlande myndigheter och enheter.

Allmän synpunkt om språk och tydlighet

Trollhättans stad vill understryka hur viktigt det är med ett tydligt språk i offentliga texter. Trollhättans stad arbetar aktivt med klarspråk. Vi följer språklagens krav och använder Språkrådets stöd. Trollhättans stad bedömer att promemorian och lagförslagen kan skrivas med ett mer modernt och tydligt språk utan att den juridiska precisionen går förlorad.

Peter Eriksson
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Bengtsson
Stadsdirektör

Trollhättan Energi

2026-09-16 Trollhättan

Svar via mejl till:
Agnes.falck@trollhattan.se

Dnr:

Svar remiss Nya lagar på energiområdet

Trollhättan Energi AB med dotterbolaget Trollhättan Energi Elnät AB (benämns "Trollhättan Energi" fortsättningsvis) har tagit del av remiss om nya lagar på energiområdet.

Synpunkter från Trollhättan Energi

Trollhättan Energi ser positivt på de förslag till nya lagar inom energiområdet som promemorian presenterar. Det är tydligt att den nära och goda samverkan som idag finns inom Trollhättan Stadshus AB kring energiplanering och energiomställning är fortsatt en viktig förutsättning för att de nya kraven som presenteras i promemorian ska efterlevas på ett bra vis.

Genom sin verksamhet har Trollhättan Energi god kunskap om det lokala energisystemet, energiinfrastrukturen, kapacitetsbehov samt utvecklingen av energianvändningen. Denna lokala kunskap är värdefull i kommunens strategiska och långsiktiga planering och bör fortsatt tas tillvara i arbetet med att genomföra och utveckla kommunens energiplanering.

Trollhättan Energi ser positivt på att solenergi ska finnas på stora byggnader, och att det är en del av framtidens energisystem.

Vi ser positivt på att fjärrvärme och fjärrkyla får en mer central roll i energiplaneringen.

Vi är måna om att de rapporteringar som kravställs i promemorian ska utgå från rapportering som redan görs till bland annat Energimyndigheten och Energiföretagen för att inte öka administration av rapportering.

Vänliga hälsningar,
Pia Brühl Hjort
VD
Trollhättan Energi